

Standardy Ochrony Małoletnich w CM MedGen

1. Przepisy ogólne

Nowelizacja Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (Dz.U. poz. 1606) określiła warunki skutecznej ochrony małoletnich przed różnymi formami przemocy.

- Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz.U. 2016 poz. 862)
- Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023 poz. 1606)

2. Postanowienia ogólne

Niniejsze standardy ochrony małoletnich określają w szczególności:

1. zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a personelem placówki, a w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich
2. zasady i procedurę podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego;
3. procedury i osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamianie sądu opiekuńczego;
4. zasady przeglądu i aktualizacji standardów;
5. zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu placówki lub do stosowania standardów, zasady przygotowania tego personelu do ich stosowania oraz sposób dokumentowania tej czynności;
6. zasady i sposób udostępniania rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym oraz małoletnim standardów do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania;
7. osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia;
8. sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego;
9. wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi, a w szczególności zachowania niedozwolone;
10. zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet;
11. procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet oraz utrwalonymi w innej formie;
12. zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia

Objaśnienie terminów

PORADNIA – Poradnia Genetyczna CM MedGen

MAŁOLETNI –każda osoba do ukończenia 18 roku życia

PRACOWNIK/PERSONEL PORADNI–każdy pracownik Poradni Genetycznej, bez względu na formę zatrudnienia lub zadań mają (nawet potencjalny) kontakt z małoletnimi

RODZICE – przedstawiciele ustawowi małoletniego pozostającego pod ich władzą rodzicielską. Jeżeli dziecko pozostaje pod władzą rodzicielską obojga rodziców, każde z nich może działać samodzielnie jako przedstawiciel ustawowy dziecka

OPIEKUN PRAWNY MAŁOLETNIEGO –osoba, która ma za zadanie zastąpić dziecku rodziców, a także wypełnić wszystkie ciężące na nich obowiązki. Jest przedstawicielem ustawowym małoletniego, dlatego może dokonywać czynności prawnych w imieniu dziecka i ma za zadanie chronić jego interesy prawne, osobiste oraz finansowe

PRZEMOC FIZYCZNA –każde intencjonalne działanie sprawcy, mające na celu przekroczenie granicy ciała małoletniego, np. bicie, popychanie, szarpanie, itp.

PRZEMOC SEKSUALNA –zaangażowanie małoletniego w aktywność seksualną, której nie jest on lub ona w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody, naruszającą prawo i obyczaje danego społeczeństwa

PRZEMOC PSYCHICZNA –powtarzający się wzorzec zachowań opiekuna lub skrajnie drastyczne wydarzenie (lub wydarzenia), które powodują u dziecka poczucie, że jest nic niewarte, złe, niekochane, niechciane, zagrożone i że jego osoba ma jakąkolwiek wartość jedynie wtedy, gdy zaspokaja potrzeby innych

ZANIECHANIE –chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych przez osoby zobowiązane do opieki, troski i ochrony zdrowia i/lub nieszanowanie podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia i/lub trudności w rozwoju.

PROCEDURA „NIEBIESKIEJ KARTY” ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.

ZASADY ZAPEWNIAJĄCE BEZPIECZNE RELACJE MIĘDZY MAŁOLETNIAMI A PERSONELEM ORAZ DZIAŁANIA NIEDOZWOLONE

3. Zasady bezpiecznych relacji personelu z małoletnimi

- Najważniejszą zasadą wszystkich czynności podejmowanych przez personel jest działanie dla dobra małoletniego pacjenta, troski o jego bezpieczeństwo i w jego najlepszym interesie. Czyni to w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych instytucji oraz swoich kompetencji.

- Personel traktują małoletnich z szacunkiem, zachowując w kontakcie z małoletnimi spokój i cierpliwość, a także okazują zrozumienie dla ich trudności, problemów i potrzeb Pracowników obowiązującą obiektywizm, sprawiedliwość, bezinteresowność i szacunek w

traktowaniu każdego małoletniego, bez względu na pochodzenie, rasę, wyznanie i narodowość.

- ✦ Personel respektuje prawo do opieki ze strony przedstawicieli ustawowych bądź opiekunów faktycznych
- ✦ Dziecko ma prawo do otrzymywania informacji na temat swojego stanu zdrowia oraz podejmowanych czynności medycznych przy użyciu prostego języka w sposób dostosowany do wieku, sytuacji i poziomu rozwoju dziecka.
- ✦ Zasady bezpiecznych relacji personelu z dziećmi obowiązują wszystkich pracowników. Informacje o treści dokumentu upowszechniane są wśród pracowników Poradni

4. Działania niedozwolone

- ✦ Stosowanie przemocy fizycznej wobec dziecka w jakiegokolwiek formie
- ✦ Agresja i przemoc psychiczna w jakiegokolwiek formie
- ✦ Używanie wulgarnego, obraźliwego języka
- ✦ Kierowanie obraźliwych uwag, w tym o zabarwieniu seksualnym
- ✦ Stosowanie zastraszania i gróźb

ZASADY PODEJMOWANIA INTERWENCJI W SYTUACJI PODEJRZENIA KRZYWDZENIA LUB POSIADANIA INFORMACJI O KRZYWDZENIU MAŁOLETNIEGO

1. Pracownicy CM MedGen zwracają szczególną uwagę na występowanie w zachowaniu małoletniego sygnałów świadczących o krzywdzeniu, w szczególności zwracają uwagę na następujące zachowania:

- dziecko ma widoczne obrażenia ciała
- podawane przez dziecko wyjaśnienia dotyczące obrażeń wydają się niewiarygodne; dziecko często je zmienia
- dziecko nadmiernie zakrywa ciało, niestosownie do sytuacji i pogody
- dziecko boi się rodzica lub opiekuna
- dziecko boi się powrotu do domu
- dziecko jest bierne, wycofane, uległe, przestraszone
- dziecko cierpi na powtarzające się dolegliwości somatyczne: bóle brzucha, głowy, mdłości
- dziecko moczy się bez powodu lub w konkretnych sytuacjach, czy też na widok określonych osób

2. Niepokojące zachowania rodziców/opiekunów sugerujące, że małełtni jest krzywdzony:

- zachowują się agresywnie
- stosują względem małełtniego surową dyscyplinie lub są nadopiekuńczy
- podają nieprzekonujące lub sprzeczne informacje lub odmawia wyjaśnień przyczyn obrażeń dziecka;
- nie utrzymuje kontaktów z osobami zainteresowanymi losem dziecka;
- odnosi się do małełtniego w negatywny sposób, ciągle obwinia, obraża, poniża, strofuje dziecko (np.: używając określeń takich jak „idiota”, „gówniarz”)

3. W przypadku, zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia małełtniego przez członka personel, pracownik zostaje natychmiast odsunięty od wszelkich form kontaktu z małełtnimi do czasu wyjaśnienia sprawy.

Czynności poszczególnych pracowników CM MedGen w przypadku podejrzenia lub uzyskania informacji, że małełtni jest krzywdzony:

 Kierownik Poradni:

- Przyjmują zgłoszenie o krzywdzeniu lub podejrzeniu krzywdzenia małełtniego
- Przeprowadza rozmowę z rodzicami/opiekunami prawnymi.
- W przypadku zagrożenia zdrowia lub życia małełtniego zawiadamiają policję.
- W sytuacjach podejrzenia przemocy wobec małełtniego podejmują decyzję o uruchomieniu procedury „Niebieskiej Karty”.
- W przypadku, gdy małełtni doświadcza przemocy lub jeżeli rodzice/opiekunowie prawni odmawiają współpracy z Poradnią, składają wniosek o wgląd w sytuację rodziny do sądu lub zawiadamiają policję lub prokuraturę o podejrzeniu przestępstwa.

 Pracownik Poradni:

- Przekazuje Kierownikowi Poradni informację o podejrzeniu przemocy wobec małełtniego.

PROCEDURY I OSOBY ODPOWIEDZIALNE ZA SKŁADANIE ZAWIADOMIEŃ O PODEJRZENIU POPEŁNIENIA PRZESTĘPSTWA NA SZKODĘ MAŁOLETNIEGO, ZAWIADAMIANIE SĄDU

Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że małełtni jest ofiarą przemocy

- Po zgłoszeniu podejrzenia krzywdzenia małełtniego. Badane są okoliczności sprawy oraz odbywa się rozmowa z rodzicem/opiekunem prawnym lub osobą z najbliższej rodziny pokrzywdzonego, której sprawa nie dotyczy.

- ✦ Jeżeli stan dziecka wskazuje na zagrożenie jego zdrowia i życia Kierownik Poradni lub pracownik Poradni wzywa pomoc medyczną (po wcześniejszym powiadomieniu rodziców lub opiekunów prawnych).
- ✦ Kierownik Poradni składa zawiadomienie o podejrzeniu krzywdzenia do odpowiednich instytucji w zależności od rodzaju zgłaszanej sprawy:
  - do prokuratury lub policji
  - do właściwego sądu rodzinnego
  - do przewodniczącego właściwego Zespołu Interdyscyplinarnego przesyłając formularz „Niebieska Karta – A”, przez co uruchamia procedurę w przypadku przemocy w rodzinie.
- ✦ Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach instytucji, które kontynuują postępowanie.
- ✦ Dokumentację związaną z procedurą interwencji umieszcza się w dokumentacji medycznej dziecka.

Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że małoletni jest ofiarą przemocy ze strony pracownika Poradni.

1. Osoba podejrzewająca krzywdzenie małoletniego w Poradni zgłasza problem Kierownikowi Poradni. Kierownik Poradni podejmuje działania w celu zbadania sprawy:
  - rozmowa z dzieckiem,
  - rozmowa z pracownikiem na temat podejrzenia krzywdzenia,
  - rozmowa z pracownikami Poradni na temat zdarzenia,
2. Kierownik Poradni powiadamia rodziców/prawnych opiekunów małoletniego o zaistniałej sytuacji.
3. Kierownik Poradni po potwierdzeniu informacji, podejmuje działania zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa ogólnego i prawa pracy, zawiadamia prokuraturę lub kieruje sprawę do komisji dyscyplinarnej.
4. W przypadku, gdy podejrzenie krzywdzenia zgłaszają rodzice /opiekunowie prawni małoletniego Kierownik Poradni podejmuje działania wyjaśniające

ZASADY AKTUALIZACJI STANDARDÓW ORAZ ZAKRES KOMPETENCJI OSÓB ODPOWIEDZIALNYCH ZA PRZYGOTOWANIE CZŁONKÓW PERSONELU DO ICH STOSOWANIA

1. Aktualizacja dokumentu to ważny proces mający na celu dostosowanie istniejących wytycznych do zmieniających się warunków, przepisów prawnych, nowych informacji czy potrzeb organizacji. Osiąga się to poprzez:
  - ✦ Regularne przeglądy:
    - Planowanie regularnych przeglądów procedury, aby sprawdzić jej aktualność i skuteczność.
    - Co najmniej raz na dwa lata Kierownik Poradni dokonuje oceny standardów w celu zapewnienia ich dostosowania do aktualnych potrzeb oraz zgodności z obowiązującymi przepisami
    - Dokumentowanie w formie pisemnej wniosków z przeprowadzonej oceny.
  - ✦ Monitorowanie zmian prawnych:
    - Śledzenie zmian w przepisach prawnych dotyczących ochrony małoletnich i dostosowanie procedury, tak aby była zgodna z obowiązującymi normami.
  - ✦ Reagowanie na incydenty:
    - Wprowadzenie procedury reagowania na incydenty i analiza każdego przypadku.
2. Kierownik Poradni wyznacza osobę odpowiedzialną za Standardy Ochrony Małoletnich, która monitoruje realizację tych standardów, reaguje na ich naruszenie
3. Personel medyczny Poradni, małoletni lub rodzice/opiekunowie prawni mogą przekazywać swoje uwagi do standardów do Kierownika Poradni
4. Kierownik Poradni lub wyznaczona osoba może sprawdzać znajomość standardów wśród personelu oraz organizować szkolenia z zakresu standardów

ZAKRES KOMPETENCJI OSOBY ODPOWIEDZIALNEJ ZA PRZYGOTOWANIE PERSONELU PLACÓWKI LUB DO STOSOWANIA STANDARDÓW, ZASADY PRZYGOTOWANIA TEGO PERSONELU DO ICH STOSOWANIA ORAZ SPOSÓB DOKUMENTOWANIA TEJ CZYNNOŚCI

1. Osobami odpowiedzialną za przygotowanie personelu do stosowania standardów są Partnerzy Zarządzający MedGen
2. Przygotowanie personelu polega na pogłębianiu wiedzy i umiejętności rozpoznawania krzywdzenia, objawów, identyfikacji ryzyka krzywdzenia i podejmowania, zgodnie z prawem właściwych działań, a także wiedzy z zakresu odpowiedzialności prawnej w przypadku zaniechania postępowania w celu ochrony i wsparcia małoletnich
3. Osoby odpowiedzialne ze przygotowanie personelu placówki do stosowania standardów powinny:
  - wyróżniać się empatią i zrozumieniem problemów małoletnich,

- umieć komunikować się z dziećmi w sposób dostosowany do ich wieku i rozwoju,
- powiadać wykształcenie lub stosowne przygotowanie pedagogiczne lub psychologiczne,
- inne cechy lub wymagania co do wykształcenia lub doświadczenia zawodowego określone przez kierownika placówki.

4. Przed nawiązaniem z osobą stosunku pracy, należy uzyskać informację z Rejestru Sprawców Przepęstw Na Tle Seksualnym dotyczącą tego, czy dana osoba figuruje w tym rejestrze.
5. Przed zatrudnieniem osoby, która będzie udzielać świadczeń zdrowotnych małoletnim lub będzie uczestniczyć w ich udzielaniu, należy zobowiązać ją do dostarczenia aktualnego zaświadczenia z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX (przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu) i XXV (przestępstwa przeciwko wolności seksualnej) Kodeksu karnego, w art. 189a (handel ludźmi) i art. 207 (znęcanie się). Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego.
6. W przypadku zatrudnienia cudzoziemca, należy przeprowadzić jego weryfikację pod kątem figurowania w rejestrach karalności państwa pochodzenia lub państwa, w którym osoba ta ostatnio zamieszkiwała.
7. Pracownikami CM MedGen są wyłącznie te osoby, które nie figurują w Rejestrze Sprawców Przepęstw Na Tle Seksualnym i które dostarczyły aktualne zaświadczenie z Krajowego Rejestru Karnego potwierdzające, że nie były skazane za przestępstwa, których mowa w standardzie 8.
8. Każdy członek personelu ma obowiązek zapoznania się ze standardami. Potwierdzeniem zapoznania się ze standardami przez członka personelu jest złożenie przez niego oświadczenia, wzór, którego stanowi załącznik nr 1 do standardów.

ZASADY I SPOSÓB UDOSTĘPNIANIA RODZICOM ALBO OPIEKUNOM PRAWNYM LUB FAKTYCZNYM ORAZ MAŁOLETNIM STANDARDÓW DO ZAZNAJOMIENIA SIĘ Z NIMI I ICH STOSOWANIA

Placówka udostępnia standardy na swojej stronie internetowej oraz wywiesza w widocznym miejscu w poczekalni Poradni Genetycznej, w wersji pełnej oraz skróconej, przeznaczonej dla małoletnich.

SPOSÓB DOKUMENTOWANIA I ZASADY PRZECHOWYWANIA UJAWNIONYCH LUB ZGŁOSZONYCH INCYDENTÓW LUB ZDARZEŃ ZAGRAŻAJĄCYCH DOBRU MAŁOLETNIEGO

Każdy ujawniony lub zgłoszony incydent lub zdarzenie zagrażające dobru małoletniego, na temat których pracownik CM MedGen posiada wiedzę, zostają odnotowane w księdze zdarzeń

zagrożających dobru małoletniemu, której wzór stanowi załącznik do niniejszej procedury załącznik nr 2.

WYMOGI DOTYCZĄCE BEZPIECZNYCH RELACJI MIĘDZY MAŁOLETNIAMI, A W SZCZEGÓLNOŚCI ZACHOWANIA NIEDOZWOLONE

1. Małoletni traktują się nawzajem z szacunkiem oraz uwzględniają we wzajemnych kontaktach swoją godność i potrzeby.
2. Zachowania niedozwolone w relacjach między małoletnimi:
  - zachowania agresywne, w tym agresja słowna i czynna
  - naruszanie nietykalności cielesnej
  - zawstydzanie, upokarzanie, lekceważenie i obrażanie drugiej osoby
  - hejtowanie i jakiegokolwiek naruszanie dobra osobistego w sieci

ZASADY KORZYSTANIA Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH Z DOSTĘPEM DO SIECI INTERNET ORAZ PROCEDURY OCHRONY DZIECI PRZED TREŚCIAMI SZKODLIWYMI I ZAGROŻENIAMI W SIECI INTERNET ORAZ UTRWALONYMI W INNEJ FORMIE

1. CM MedGen nie udostępnia sieci Internet.
2. Dopuszcza się odstępnie korzystanie z telefonu komórkowego lub innych urządzeń elektronicznych na terenie Poczekalni Poradni Genetycznej, jeśli jest to sposób na wyciszenie trudnych emocji przed pobraniem krwi lub wizytą lekarską.
3. Pacjenci są odpowiedzialni za korzystanie z urządzeń elektronicznych w sposób zgodny z obowiązującymi przepisami oraz zasadami etyki, szanując prawa innych pacjentów.
4. Kontrola rodzicielska: w przypadku małoletnich użytkowników, rodzice lub opiekunowie powinni stosować odpowiednie narzędzia do kontroli dostępu i monitorowania aktywności online, zapewniając bezpieczeństwo dziecku

ZASADY USTALANIA PLANU WSPARCIA MAŁOLETNIEGO PO UJAWNIENIU KRZYWDZENIA

1. Plan wsparcia opracowuje Kierownik Poradni.
2. Plan wsparcia przedstawiany jest rodzicowi/opiekunowi prawnemu i wymaga on zatwierdzenia przez rodzic/opiekuna prawnego o ile to nie on dopuszcza się krzywdzenia.
3. Po ustaleniu planu wsparcia Kierownik Poradni wysłuchuje zdania małoletniego i je uwzględnia.
4. W wypadku braku zgody rodzica na udzielenie małoletniemu pomocy, która w ocenie pracowników jest niezbędna Kierownik Poradni powiadamia o tym fakcie sąd rodzinny.